

Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Природничо-географічний факультет
Кафедра хімії, екології та методики їх навчання

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри хімії
екології та методів їх навчання

Наталія ГОРБАТЮК

(підпис)

“ 28 ” 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК. 08. Управління ресурсно-екологічною безпекою регіону

Галузь знань **01 Природничі науки**

Спеціальність: **101 Екологія**

Освітня програма: **Екологія**

Робоча програма з дисципліни «Управління ресурсно-екологічною безпекою регіону» для здобувачів вищої освіти, освітньої програми Екологія, спеціальності 101 Екологія

Розробник:

Душечкіна Н. Ю., кан. пед. наук, доцент кафедри хімії, екології та методики їх навчання

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри хімії, екології та методики їх навчання.
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 року

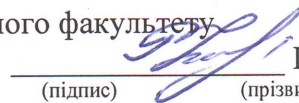
В. о. завідувача кафедри хімії, екології та методики їх навчання

Наталія ГОРБАТЮК

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні науково-методичної комісії природничо-географічного факультету.
Протокол № 1 від « 29» серпня 2023 року

Голова науково-методичної комісії природничо-географічного факультету

Інна РОЖІ

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Пролонговано:

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» __ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	Українська	
Загальний обсяг у кредитах ЄКТС / годинах	3/90	
Курс	1	
Семестр	1	
Кількість змістових модулів із розподілом:	2	
Обсяг кредитів	3	
Обсяг годин, у тому числі:	90	
Аудиторні:	30	
Лекційні	14	
Семінарські / Практичні	16	
Лабораторні	-	
Самостійна робота	60	
Індивідуальні завдання		
Форма семестрового контролю	Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: формування у здобувачів вищої освіти базових знань з: основних принципів, закономірностей управління ресурсно-екологічною безпекою з урахуванням стратегічних орієнтирів розвитку регіонів України; визначення оптимальних управлінських стратегій у сфері охорони довкілля і механізмів їх реалізації на регіональному рівні; проблем формування регіональної екологічної політики в контексті нової біосферної парадигми суспільних цінностей; наукових засад формування екологоорієнтованої регіональної політики з урахуванням стратегічних пріоритетів розвитку регіонів України

Завдання: розробляти оптимізаційні стратегії забезпечення екологічно безпечного функціонування територіальнолокалізованих утворень з урахуванням пріоритетів регіональної політики; формувати методичні підходи до оцінювання ефективності заходів щодо забезпечення ресурсно-екологічної безпеки у регіоні та відбору інноваційноінвестиційних проектів за оптимізаційними критеріями; формування вмінь здійснювати діагностику загроз і ризиків ресурсно-екологічної безпеки, оцінювати їх вплив на соціально-економічний розвиток регіонів, а також розробляти підходи щодо обґрунтування регіональної стратегії сталого розвитку.

3. Компетентності та програмні результати навчання за ОП.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти повинні володіти компетентностями:

ЗК 02. Здатність приймати обґрунтовані рішення та відповідально ставитися до своїх обов'язків.

ЗК04. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК08. Здатність до роботи в команді, попереджати та розв'язувати конфлікти.

ФК10. Здатність застосовувати міждисциплінарні підходи при критичному осмисленні екологічних проблем.

ФК14. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в процесі здійснення професійної діяльності у сфері екології, охорони довкілля та збалансованого природокористування.

ФК18. Здатність оцінювати рівень негативного впливу природних та антропогенних факторів екологічної небезпеки на довкілля та людину.

Програмні результати навчання за ОП.

ПР01. Знати та розуміти фундаментальні і прикладні аспекти наук про довкілля.

ПР04. Знати правові та етичні норми для оцінки професійної діяльності, розробки та реалізації соціально-значущих екологічних проектів в умовах суперечливих вимог.

ПР05. Демонструвати здатність до організації колективної діяльності та реалізації комплексних природоохоронних проектів з урахуванням наявних ресурсів та часових обмежень.

ПР08. Уміти доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, власні обґрунтування і висновки до фахівців і широкого загалу.

ПР09. Знати принципи управління персоналом та ресурсами, основні підходи до прийняття рішень в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПР10. Демонструвати обізнаність щодо новітніх принципів та методів захисту навколишнього середовища.

ПР12. Уміти оцінювати ландшафтне і біологічне різноманіття та аналізувати наслідки антропогенного впливу на природне середовище.

ПР13. Уміти оцінювати потенційний вплив техногенних об'єктів та господарської діяльності на довкілля.

ПР14. Застосовувати нові підходи для вироблення стратегії прийняття рішень у складних непередбачуваних умовах.

ПР15. Оцінювати екологічні ризики за умов недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ПР16. Вибирати оптимальну стратегію господарювання та/або природокористування в залежності від екологічних умов.

ПР17. Критично осмислювати теорії, принципи, методи і поняття з різних предметних галузей для вирішення практичних задач і проблем екології.

ПР20. Володіти основами еколого-інженерного проектування та екологоекспертної оцінки впливу на довкілля.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. ЕКОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА: ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ВИМІРУ ТА СВІТОГЛЯДНИЙ СЕНС

Тема 1. Екологічна безпека: поняття та інструментарій дослідження

Тема 2. Екологічна безпека як складова національної безпеки

Тема 3. Методологічні засади дослідження екологічної безпеки.

Тема 4. Екологічні проблеми атмосферного повітря

Змістовний модуль 2. ОЦІНКА СУЧАСНОГО СТАНУ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЕКОСИСТЕМ УКРАЇНИ

Тема 5. Екологічні проблеми природних вод України

Тема 6. Агроекологічна оцінка ґрунтів

Тема 7. Ресурсно-екологічна безпека України.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
		л	пр	лаб	с. р.
1	2	3	4	5	6
Модуль 1					
Змістовний модуль 1. Екологічна безпека: основні поняття виміру та світоглядний сенс					
Тема 1. Екологічна безпека: поняття та інструментарій дослідження.	15	2	2		7
Тема 2. Екологічна безпека як складова національної безпеки.	15	2	2		7
Тема 3. Методологічні засади дослідження екологічної безпеки.	15	2	4		10
Тема 4. Екологічні проблеми атмосферного повітря	15	2	2		10
Разом за змістовим модулем 1	60	8	10		34
Модуль 2					
Змістовний модуль 2. Оцінка сучасного стану екологічної безпеки екосистем України					
Тема 5. Екологічні проблеми природних вод України	10	2	2		6
Тема 6. Агроекологічна оцінка ґрунтів	10	2	2		10
Тема 7. Ресурсно-екологічна безпека України.	10	2	2		10
Разом за змістовим модулем 2	30	6	6		26
Усього годин	90	14	16		60

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь го	у тому числі					усь го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с. р.		л	п	лаб.	інд.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Екологічна безпека: основні поняття виміру та світоглядний сенс												
Тема 1. Екологічна безпека: поняття та інструментарій дослідження.	15	2	2			7						

Тема 2. Екологічна безпека як складова національної безпеки.	15	2	2			7						
Тема 3. Методологічні засади дослідження екологічної безпеки	15	2	4			10						
Тема 4. Екологічні проблеми атмосферного повітря	15	2	2			10						
Разом за змістовим модулем 1	60	8				34						
Змістовий модуль 2. Оцінка сучасного стану екологічної безпеки екосистем України												
Тема 5. Екологічні проблеми природних вод України	10	2	2			6						
Тема 6. Агроекологічна оцінка ґрунтів	10	2	2			10						
Тема 7. Ресурсно-екологічна безпека України.	10	2	2			10						
Разом за змістовим модулем 2	30	6				26						
Усього годин	90	14	16			60						
Модуль 2												
ІНДЗ			-	-		-			-	-		-
Усього годин	90	14	16			60						

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма

1	Тема 1. Глобальні проблеми сучасності.	2	
2	Тема 2. Екологічні аспекти атмосфери.	2	
3	Тема 3. Екологічні аспекти гідросфери.	2	
4	Тема 4. Екологічні аспекти літосфери.	2	
5	Тема 5. Навколишнє середовище в умовах техногенного впливу.	2	
6	Тема 6. Використання та охорона біологічних ресурсів, ландшафтів та екосистем.	2	
7	Тема 7. Регіональні та галузеві екологічні проблеми України і перспективи сталого розвитку суспільства.	2	
8	Тема 8. Державна система контролю і управління охороною навколишнього природного середовища.	2	
	Разом	16	

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Наука в системі знань.	7	
2	Теоретичні, теоретико-експериментальні та експериментальні дослідження .	7	
3	Соціологічні дослідження.	7	
4	Аксіоматизація знань та причинні зв'язки у методології наукових досліджень.	5	
5	Спеціальні методи досліджень.	5	
6	Закон «Про інформацію».	5	
7	Екологічна інформація.	5	
8	Керівництво, планування та облік науково-дослідної роботи.	2	
9	Обробка результатів експерименту.	3	
10	Коефіцієнт економічної ефективності НДР. Методи оцінки.	4	
11	Основи вимірювання та вимірювальні прилади.	4	
12	Методики аналізу компонентів довкілля. Відбір та підготовка проб.	4	
13	Застосування комп'ютерних засобів в обробці результатів наукових досліджень.	2	
	Разом	60	

8. Методи навчання: проектний, пояснення, вправи, метод конкретних ситуацій, реферат, моделювання, побудова конструктивних рішень, діалогове спілкування, опора на життєвий досвід студента.

9. Методи контролю

У процесі контролю рівня засвоєння знань, умінь, навичок студентів з дисципліни «Управління ресурсно-екологічною безпекою регіону» використовуються методи: поточне оцінювання на практичному занятті; модульний тестовий контроль.

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Відповідь студента на запитання фронтального опитування під час заняття максимально

оцінюється до 8 балів.

Змістовий модульний контроль (МК) здійснюється у вигляді аудиторних тестових робіт з кожного змістового модулю. ЗМК передбачає відповіді на тестові питання. Оцінка за кожну роботу не повинна перевищувати 18 б.

Рівень	Характеристика відповідей здобувача вищої освіти на питання теоретичного матеріалу	Кількісна характеристика рівня
Незадовільний	Здобувач вищої освіти дає відповідь, яка не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Фрагментами відтворює незначну частину матеріалу, має поверхневі уявлення про об'єкт вивчення елементарно висловлює думку без логічної послідовності.	2 бали
Задовільний	Володіння навчальним матеріалом на репродуктивному рівні. Може відтворити значну частину матеріалу, частково обґрунтувавши та проаналізувавши його, зробити висновки.	3 бали
Достатній	Знання здобувача вищої освіти є достатньо повними, вміє відтворювати вивчений матеріал, дає ґрунтовні відповіді на поставлені питання. Відповідь повна, логічна, обґрунтована але з деякими неточностями. Самостійно застосовує теоретичні знання для виконання навчальних завдань.	4 бали
Високий	Здобувач вищої освіти володіє глибокими, міцними знаннями які вміє узагальнювати, систематизувати. Аргументовано відповідає на поставлені запитання і здатний використовувати отримані знання в своїх відповідях. Виявляє творчість під час відтворення набутих теоретичних знань. Чітко формулює висновки з наведенням практичних прикладів стосовно теоретичного матеріалу.	5 балів

11. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточне оцінювання і самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
T 1	T 2	T 3	T 4	МК1	T 5	T 6	T 7	T 8	МК2	100
8	8	8	8	18	8	8	8	8	18	

12. Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка в ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
82–89	B	добре	
75–81	C		

69–74	D	задовільно	
60–68	E		
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Рекомендована література

Основна

1. Краснянський М. Ю. Екологічна безпека Київ : Кондор, 2020. - 177 с.
2. Єремєєв І. С. Екологічна природна та техногенна безпека Херсон : Олді-плюс, 2022. - 420 с.
3. В. М., Шмандій, М. О., Клименко, Ю. С. Голік. Екологічна безпека Херсон : Олді-плюс, 2017. - 364 с.
4. В. М., Шмандій, М. О., Клименко, Ю. С. Голік. Екологічна безпека Херсон : Олді-плюс, 2013. - 364 с.
5. В. П. Петкова Екологічна безпека К. : КНТ, 2013. - 215 с.
6. Совгіра С.В., Галушко С.М. Екологічна та хімічна безпека Умань: Жовтий О.О., 2014.- 189 с.
7. Совгіра С.В. Соціальна та екологічна безпека діяльності Умань: Алмі, 2012.- а. 196 с.
8. Совгіра С.В. Соціальна та екологічна безпека діяльності Умань, 2012. - 189 с.
9. С.В. Совгіра, Н. Ю. Душечкіна. Соціальна та екологічна безпека: словник фахових термінів Умань: Візаві, 2016.- 54 с.
10. Бондар О. І. Основи біологічної безпеки (екологічна складова) Херсон : ОЛДІ ПЛЮС, 2019. - 370 с.
11. Гончарук В.В.Управління ресурсно-екологічною безпекою регіону: навч.-метод. посіб. для студ. денної форми навч. напрямку підготовки 101 «Екологія» (освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр») / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т. імені Павла Тичини ; уклад.: В. В. Гончарук. – Умань : Візаві, 2023. – 364 с.

Допоміжна

1. Білуха М. Т. Методологія наукових досліджень: підручник для бакалаврів, магістрів і аспірантів економічної спеціальності ВУЗів. К.: АБУ, 2002. 480 с.
2. Єріна А. М. Методологія наукових досліджень: навчальний посібник. К.: ЦНЛ, 2004. 212 с.
3. Петрук В. Г. Основи науково-дослідної роботи: навчальний посібник. Вінниця: УНІВЕРСУМ. Вінниця, 2006. 144 с.
4. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень: підручник. К.: Знання, 2005. 309 с.

14. Інформаційні ресурси

1. Основи наукових досліджень:
URL:<http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi31/0025814.pdf>

2. Методологія наукових досліджень: URL:
<http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2011/05/0011245.pdf>.
3. Методи наукових досліджень:
URL:<http://ebooks.znu.edu.ua/files/metodychky/2011/03/0010025.pdf>.
4. Основи наукових досліджень: URL:
http://culonline.com.ua/Books/Osnovi_naukovih_dosl_Kolesnikov2011.pdf#toolbar=0.
5. Основи наукових досліджень: URL:
<http://www.culonline.com.ua/index.php?newsid=312>.